

Forja de la junta de Andalucía – Andalúzia szabadszoftver-tárolója

Készítette a Közigazgatási és Igazságügyi minisztérium E-közigazgatási
Szabad Szoftver Kompetencia Központja
Budapest, 2013



A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kódszám: EKOP–1.2.15

Ez a Mű a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 Unported
Licenc feltételeinek megfelelően szabadon felhasználható.

A dokumentum legfrissebb változata letölthető a honlapunkról:

<http://szabadszoftver.kormany.hu/>

Tartalomjegyzék

Szabad szoftverek Andalúziában.....	2
Jogi környezet.....	3
Politikai célok.....	3
A tároló.....	3
Költségek és előnyök.....	3
Többet kevesebből.....	4
Nem voltak jogi akadályok.....	4
Kiértékelés.....	4
Tanulságok.....	4
A helyi vállalkozások profitálnak.....	5
Előnyök a vezetés és mások számára.....	5

Forja de la junta de Andalucía – Andalúzia szabadszoftver-tárolója

2005-ben a spanyolországi Andalúzia régió vezetése úgy döntött, hogy az általa birtokolt szoftvereket egy szoftvertárolóban (központi tárhelyen) teszi elérhetővé szabad szoftverként.¹

2003 óta az andalúz vezetés átfogó stratégiát követ, amelynek célja elősegíteni, hogy polgárai beléphessenek az információs társadalomba. A Forja de la junta de Andalucía² szoftverszoftver-tároló ennek fontos eszköze, honlapja szerint hozzájárul a 2011-ben elfogadott andalúz közigazgatási törvényben lefektetett alapelvek megvalósításához is.

Szabad szoftverek Andalúziában

Az Ibériai félsziget déli részén található Andalúzia Spanyolország egyik – 7,8 millió lakosával a legnépesebb – autonóm régiója.

A helyi kormányzat informatikai szakértői évek óta nagy megelégedéssel használtak szabad szoftvereket kiszolgálói oldalon. A szabad szoftverek emiatt rendelkeztek némi múlttal a kormányzatban, azonban szélesebb körben csak azután terjedtek el, hogy politikai szinten megszületett a jogi szinten is támogatott döntés a használatukról.

A 72/2003-as rendelet³ elfogadása után létrejött a tartomány saját Linux-disztribúciója, a Guadalinux. A Guadalinux egy Ubuntu alapú rendszer, amelynek kialakításánál támaszkodtak a szomszédos Extremadura tartomány gnuLinEx disztribúciójára is. A GuadaLinexet azóta széles körben használják az iskolákban, könyvtárakban, nyilvános internetközpontokban, de készült belőle speciális változat idős emberek és nyugdíjas otthonok számára is.

A szoftverek és megoldások szoftvertárolón keresztüli megosztásával a központi közigazgatás hatékonyságát növelték. A helyi kormányzatban minden minisztérium saját IT-osztállyal rendelkezett. Ez a különböző minisztériumok között rengeteg párhuzamos fejlesztést eredményezett, különösen a szoftverbeszerzést érintő területeken.

¹ <https://joinup.ec.europa.eu/elibrary/case/andalusia-floss-tool-information-society-0>

² <http://www.juntadeandalucia.es/repositorio/>

³ <http://www.andaluciajunta.es/portal/boletines/2003/03/aj-bojaVerPagina-2003-03/0,23342.bi=69732583190,00.html>

Jogi környezet

A 2003-as általánosabb célú rendelet után 2005-ben fogadták el a helyi kormányzat szoftvereinek nyilvános elérhetőségéről szóló határozatot.⁴ A tartomány szoftvertárolójában

- minden szoftver „szabad”;
- a „szabad szoftvert” ebben a Free Software Foundation által meghatározott négy alapvető szabadságjog (szabad felhasználás, a forráskód hozzáférhetősége, terjeszthetősége és módosíthatósága) jellemzi;
- forráskód és dokumentáció a szoftverek bináris változatával együtt kerül közzétételre;
- megfelelő indok esetén megtagadható egy adott szoftver közzététele.

Indoklásként a rendelet kijelenti, hogy a szabad szoftver bővíti a tudást, elősegíti a kód-újrafelhasználást, valamint egyszerűbbé teszi a más kormányzatokkal való együttműködést.

Politikai célok

A kormányzat számos, a regionális technológiafejlesztést erősen ösztönző előnyét látja a szoftvertárolónak:

- Nagyobb hatékonyság a központi közigazgatáson belül – kevesebb párhuzamos fejlesztés;
- a helyi szolgáltatók a meglévő munkákra építve fejleszthetnek szoftvert a közigazgatás számára;
- nyitottabb és versenyképesebb szoftverpiac;
- versenyelőny a szoftvertámogatást nyújtó helyi vállalkozások részére;
- több lehetőség a helyi cégeknek.

A szoftvertárolóval a központi közigazgatás működési folyamatai átláthatóbbá, biztonságosabbá és hatékonyabbá válnak.

A tároló élénkíti a szoftveráramlást a közigazgatási egységek között: egyesek előállítják a szoftvert, mások módosíthatják, továbbfejleszthetik és visszaadhatják a tárolóba. Jogilag a tároló a 2003-as határozatot hajtja végre a szabad szoftverek terjesztésének és használatának népszerűsítésével.

A tároló

- **Tartalom** A tároló egyaránt tartalmaz bárki által elérhető, csak más közigazgatási szervek által elérhető, és saját használatra fenntartott szoftvereket is. Minden minisztérium rendelkezik egy alkalmazottal, aki feltölti a projekteket a forráskóddal és a dokumentációval, majd besorolja a megfelelő szoftverkategóriába. Az alkalmazások elérhetővé tétele előtt minőség-ellenőrzésre és a szerzői jogok ellenőrzésére kerül sor.
- **Hozzáférés** A tárolóba a helyi kormányzat alkalmazottai tölthetnek fel szoftvereket. A tároló nem nyilvános fejlesztői platform, nem próbál közösségeket kialakítani (a belső fejlesztéseken felül), csupán a meglévő szoftverek újrafelhasználását népszerűsíti.

⁴ <http://www.juntadeandalucia.es/repositorio/softwaremap/orden21Feb.pdf>

Költségek és előnyök

A tároló üzemeltetése az innovációs, tudományos és vállalkozásfejlesztési minisztérium IT-osztályának feladata. A karbantartást és felhasználói kérések kiszolgálását egy alkalmazott végzi. Az infrastruktúra kiépítését és az üzemeltetésre használt szoftver módosítását egy 30000 eurós projekt keretében valósították meg.

Többet kevesebből

A tároló kialakításának legköltségesebb része az adminisztráció által már birtokolt és használt szoftverek leltárba vétele volt. Ez a leltár önmagában is hasznos volt, mivel a különböző minisztériumok számára láthatóvá vált, hogy a többiek korábban mit készítettek már el. Ez gyakran azt eredményezte, hogy az adminisztráció különböző ágai felismerték, hogy igényeik meglehetősen hasonlóak. Így lehetségessé vált a meglévő szoftverek szélesebb körben való terjesztése, és a párhuzamos fejlesztések megszüntetése. Ez hatékonyabb működést tesz lehetővé, és az elköltött közpénz licencek helyett kis- és középvállalatok által biztosított helyi szolgáltatásokra fordítódik.

Nem voltak jogi akadályok

A tárolóprojektnek nem voltak jelentős jogi akadályai. A fejlesztési szerződésekben a 90-es évek eleje óta volt egy szakasz, amely a szoftver és forráskód minden jogát a helyi kormánzatnak adta. Az új szerződések azt is kikötik, hogy a szoftver célja a tároló. A cégek részéről nincs különösebb ellenállás ezzel szemben.

Kiértékelés

Nem volt jogi akadálya tároló létrehozásának, és technikai megvalósítása sem jelentett problémát a bevett nyílt forráskódú eszközöknek köszönhetően (Ubuntu Linux operációs rendszer, GForge tárolószoftver, Apache webkiszolgáló, PHP4 kiszolgálóoldali webprogramozási nyelv, Postfix levelezőkiszolgáló, ProFTPD FTP-fájlkiszolgáló, PostgreSQL adatbázis-kezelő, OpenLDAP címtárkiszolgáló, CVS és Subversion verziókezelő). A legfőbb kihívás kulturális jellegű volt: a helyi kormányzat szoftvereinek szabad licenc alatti közzététele félelmekkel és aggodalmakkal találkozott, leginkább a helyi kormányzaton belül.

A tároló elindítása előtt a helyi kormányzat megkérdezte a helyi vállalkozásokat, amelyek közül sok részt vett a kérdéses szoftverek kifejlesztésében. Ezek pozitívan reagáltak a tároló ötletére, beleértve a munkájuk szabad szoftverként való közzétételét is.

A helyi kormányzaton belül volt némi leküzdendő ellenállás a tároló felállításával szemben. Egyes minisztériumok bizonytalanok voltak szoftvereik közzétételeivel kapcsolatban, de még a másokkal való megosztásáért sem. A szoftverek újrafelhasználásával és az együttműködéssel szemben nem voltak ellenérvek, de a helyi kormányzat egyes szereplői nem lelkesedtek szoftvereik közzétételeért.

Tanulságok

Az egyik fontos tanulság, hogy még egy ilyen korlátozott projekt sikeres megvalósítása is jó kommunikációt igényel az adminisztráción belüli és kívüli kulturális akadályok leküzdéséhez. Noha a nyílt ellenállás ritka, a félelmeket és kétségeket meg kell oldani.

A projekt kommunikációja kezdetben a szoftverek szabadba vételére helyezte a hangsúlyt az együttműködés helyett. A tárolót most a helyi kormányzat különböző részei közötti együttműködés helyeként népszerűsítik. Visszatekintve úgy tűnik, hogy egy alaposan átgondolt kommunikációs stratégia többet segített volna. A tároló működésének megkezdése után láthatóvá vált, hogy elősegíti a tudás megosztását, és hogy lehetőséget teremt olyan vállalkozások számára, amelyek korábban nem voltak képesek a helyi kormányzatnak dolgozni.

Az andalúz tapasztalat azt mutatja, hogy a közsféra számára meglehetősen nagy ugrás a szoftve-reinek nyílttá tétele. Egyesek az ismeretek hiánya miatt vonakodhatnak szoftvereik forrásának nyílttá tételétől, vagy mert bizonytalanok abban, a szoftverük hasznos lesz-e mások számára. Egy minisztérium aggódhat amiatt, hogy a szoftvere nem elég jó, és hogy bináris vagy forráskód formában való közzététele árthat a jó hírének. Amiatt is aggódtak, hogy egy másik minisztérium esetleg egy hasonló szoftvert tesz közzé, amely jobb minőségű.

A helyi vállalkozások profitálnak

Noha nehéz pontos számokat beszerezni, a szabad szoftverek használatát előnyösnek ítélik a régió vállalkozásai számára. A tároló körül számos tevékenység folyik. Egy céghálózat szolgáltatásokat biztosít a tárolóban lévő szoftverekhez kapcsolódóan. Az adminisztráció által ilyen szolgáltatásokra költött pénz a régióban marad, és nem folyik ki az országból.

A nagy projektek kisebb modulokra bontása egyszerűbb. Így kisebb, nagy mértékben specializált cégek, amelyek nem lennének képesek a teljes projekt önálló kezelésére, is részt vehetnek az adminisztráció tenderein. Továbbá a cégek olyan alkalmazásokat ismerhetnek meg, amelyekről nem tudtak korábban. Ezzel egyidejűleg a helyi kormányzat a párhuzamos fejlesztések csökkentésével pénzt spórol.

Előnyök a vezetés és mások számára

A tároló számára végzett szoftverleltár volt a legnagyobb hatással az adminisztráció szoftverfelhasználására. A tároló az együttműködés kultúráját terjeszti, de magán az eszközön túl fontos az adminisztráción belüli tudatosság növelésében is: a tárolóról és a szoftverek megosztásáról egyaránt. A háttérben lévő jogszabályok is segítenek. Ez a jogi keret jelentős különbség a szomszédos Extremadura régióhoz képest, ahol a jogi eszközök a tényleges tevékenységek megkezdése után kerültek létrehozásra.

Az előnyök kézzelfoghatóak. A legnyilvánvalóbb, hogy a felesleges fejlesztések száma csökkent. A tároló további előnye, hogy más közigazgatások is kifejezték érdeklődésüket, elsősorban a spanyolul beszélő világból. Ez azt jelzi, hogy a hatékonyság növekedése nem korlátozódik a tárolót kezelő adminisztrációra, más közhivatalok, esetleg más kontinenseken is profitálhatnak belőle, az eredeti adminisztráció költségeinek növekedése nélkül.